

patrně v tom, že těmito koncerty dociloval větší návštěvy hostince a hojnějšího zisku ze živnosti. Kromě toho byl prý žalobce engažován pro Bio republika a delší dobu ani u něho v hostinci hudebních produkcí nekonal. I když byly byt a strava žalobci poskytovány jako úplata za tyto služby, nelze dle názoru Nejvyššího soudu odpírati žalobci vlastnost »hosta« po rozumu Šu 970 c) obč. zák., neboť povaha této služební smlouvy, jež neukládala žalobci žádné odvislosti od žalovaného a neobmezovala jeho hospodářské samostatnosti, jako t. zv. »volná služební smlouva« liší se podstatně od služební smlouvy pouhých domestiků (číšníka, pokojské, portýra a pod.). Plnění služební smlouvy hotelu nevyžadovalo nutně ubytování žalobce v hotelu, žalobce mohl zajisté místo bytu i stravy vyjednati si úplatu na penězích. Přijal-li však z důvodů vhodnosti místo toho byt i stravu v hostinci žalovaného neboli ubytoval-li se u něho, stal se jeho hostem a nezáleží na tom, zda požíval bytu z důvodů konaných služeb, neboť právní důvod, úplatnost nebo bezúplatnost ubytování v té příčině nerozhoduje. Tendence Šu 970 c) obč. zák. nese se k tomu, že hostinský dle své živnosti prokazovati musí hostům u něho ubytovaným různé služby i ochoty a má se mu za to dostati zadržovacího práva pro pohledávky z ubytování, zaopatření a výdajů pro hosty, k nimž lze důvodně počítati i zápůjčky poskytnuté k zapravení okamžitých potřeb. Že tyto ohledy cit. zák. předpisu platí plnou měrou i oproti žalobci, o tom svědčí sporné jednání, z něhož lze poznati, jaké služby byly žalobcem žádány a jemu poskytovány žalovaným jediné proto, že byl u nich »hostem«, ovšem hostem i k určitým službám zavázaným. S tohoto hlediska nelze žalovanému důvodně odpírati zadržovací právo dle Šu 970 c) obč. zák. a náleží tedy soudu prvé stolice, by v doplněném řízení zjistil i ony dlužné položky, pro které žalovaný toto zadržovací právo uplatňuje.

Čís. 3560.

Při hospodaření obilní sklizní z roku 1921 jest pro uplatňování nároku z právního poměru mezi družstvem, dodávajícím obilí mlýnu, by je pro obvodovou rozdělovnu semlel, a mezi tímto mlýnem přípustným pořad práva.

(Rozh. ze dne 4. března 1924, R I 141/24.)

Proti žalobě, již domáhalo se hospodářské družstvo na smluvním mlýnu nedoplatku kupní ceny za obilí, dodané ze sklizně roku 1921, vznesl žalovaný námitku nepřípustnosti pořadu práva, již s o u d p r v é s t o l i c e vyhověl a žalobu odmítl; r e k u r s n í s o u d zamítl námitku nepřípustnosti pořadu práva. D ů v o d y: Prvý soud odmítl žalobu, vyhověv námitce nepřípustnosti pořadu práva. Při tom vycházel ze stanoviska, že poměr mezi stranami, záležející v tom, že žalující dodávala žalované obilí, by je pro rozdělovnu obvodu semlela, byl poměrem veřejnoprávním a že žalující strana jednala z rozkazu státní správy v zájmu veřejném a že také žalovaná strana byla činnou jako pomocný

orgán státní správy. Prvý soud stanovisko toto dovozuje z předpisů o hospodaření obilní sklizní z roku 1921, zejména také vládního nařízení ze dne 11. srpna 1921 čis. 270 sb. z. a n., ale přehlíží při tom důležitou okolnost, že právě toto nařízení rozlišuje při hospodaření tom stránku administrativní (rozdílení obilí a mlýnských výrobků), kterou svěřuje úřadům správním, a stránku obchodní (sprostředkování přechodu obilí od výrobce ku spotřebiteli), kterou přenechává obchodu a zásobovacím sdružením. Žalovaná strana v tomto sprostředkování činná byla na základě smlouvy t. zv. mlýnské, kteroužto smlouvou zavázala se, převzítí přidělení obilí, semlítí je a mouku odevzdati dle určitých smluvních podmínek. Obmezení, která jí smlouvou tou nebo zákonem byla uložena, neměnila ničeho na tom, že byl tu dobrovolný smluvní poměr, že strana žalovaná nejednala z příkazu státního, nýbrž dle smluvního závazku oproti soukromoprávní organizaci zásobovací (rozdělovně), neb proti dodavateli obilí, v tomto případě žalující straně. Strana žalovaná měla dle ujednání i povinnost, platiti hotově obilí, k semletí převzaté, a, byť se to snad dělo na účet rozdělovny, dělo se tak přece oproti dodavateli obilí přímo a další vyrovnání s rozdělovnou bylo věcí strany žalované. Z toho je patrné, že nevykonávala žalovaná strana příkazu vládního, nýbrž závazek smlouvou převzatý, že tedy nemůže býti pokládána za pomocný orgán státní správy. Jaký byl poměr žalující strany ke státu, jest při tom nerozhodno a není tedy ani třeba, touto otázkou se zabývat. Nelze tedy mluvit o nějakém poměru dvou orgánů státní správy, působících ve veřejném zájmu, neboť na straně žalované šlo o výkon soukromoprávní smlouvy, jak a pokud z toho vznikaly přímé závazky pro žalovanou oproti žalující, jest již věcnou stránkou sporu a nemůže míti významu pro přípustnost pořadu práva.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Na dlouhé a rozvláčné provedení dovolacího rekursu stačí poukázat na správné a jádro věci vystihující důvody soudu rekursního a dodati: Jde o hospodaření sklizní roku 1921. Obchod touto sklizní byl uvolněn s jistými výjimkami až na 40.000 vagonů žita a pšenice, jež měli dodati státu držitelé zemědělských podniků a jichž bylo použito k zásobení vrstev nezamožných. Státní obilní ústav. se svými odbočkami a okresními obilními úřady, který dosud vedl zásobovací agendu správní i obchodní, byl zrušen a vstoupil dnem 1. září 1921 do likvidace (§ 6 nař. čis. 224/21 sb. z. a n. a nař. čis. 281/21 sb. z. a n.). Správní agenda výkupu, dodávky, zpracování a rozdělování obilí pro zásobování nezamožného obyvatelstva příslušela od té doby, pokud šlo o vrchní správu a dozor, ministerstvu pro zásobování lidu, jinak zemským a okresním správám politickým, obchodním provedením výkupu, převzetím, zaplacením a uschováním dodaného obilí pověřeny byly zemědělské organizace a obchod, vlastně obchod a zásobovací organizace spotřebitelů a za obchod Centrokooperativ, zapsané společenstvo s r. o., který prováděl nákup, převzetí a zaplacení, uschování a dodání povin-

ného obilí na svůj účet a nebezpečí a to v jednotlivých zemích prostřednictvím generálních komisionářů a komisionářů, které si sám jmenoval a za něž ručil. V jednotlivých okresích obstarávaly rozdělení obilí rozdělovny okresní a zásobovací organizace spotřebitelů, jež byly povinny přidělené zboží převzít, přidělené obilí dáti semlít a mlýnské výrobky rozdělit, při čemž uzavíraly s mlýny, pokud se týče s organizací pověřenou výkupem obilí, smlouvy o dodávce (převzetí) obilí a mlýnských výrobků a vzájemných povinnostech podle zásad, vydaných ministerstvem (§§ 1, 2, 5, 6 a 9 nař. čís. 224/21 a §§ 31 a 32 nař. čís. 237/21, § 3, 4, 8 a 10 nař. čís. 270/21 a čl. II. vyhlášky vlády republiky čsl. čís. 285/21). Z těchto předpisů je zjevno, že předpisy pro období, jehož týká se spor, přesně rozeznávaly při agendě zásobovací mezi stránkou administrativní, již obstarávaly státní úřady za pomoci okresních rozděloven a organizací spotřebitelů, a stránkou obchodní, již obstarával Centrokooperativ se svými generálními a jinými komisionáři, okresní rozdělovny a zásobovací organizace spotřebitelů za smluvní pomoci mlýnů. Ona agenda jest oboru veřejnoprávního, tato soukromoprávního. Ježto zjištěno, že žalovaná strana dostávala do svého mlýna, třeba i bez objednávky, obilí určené k zásobení nezáměrných vrstev obyvatelstva k poukazu žalující strany jako generálního komisionáře, dle přidělu zemské politické správy pro okresní rozdělovnu v K., že obilí to, dle platných předpisů, semílala a že mlýnskými výrobky z něho disponovala okresní správa politická (okresní obilní úřad a okresní rozdělovna) v K. a dále že žalující strana, jako generální komisionář »Centrokooperativu« prováděla nákup, převzetí a zaplacení, uschování a dodání povinného obilí na svůj účet a nebezpečí a že mlýny měly generálním komisionářům platiti obilí předem, před expedicí, jakmile dojde oznámení o přidělu, je jisto, že žalovaná strana jako t. zv. smluvní mlýn účastnila se obchodní stránky zákonem upravené distribuce obilí a mlýnských výrobků, jsouc tím se žalobkyní v poměru soukromoprávním a že žaloba z tohoto poměru na ni vznesená patří na pořad práva. Stěžovatelem citovaných rozhodnutí čís. 1428, 1510 a 1604 sb. Vážný nelze na tento případ použiti. Nehledíc ani k tomu, že se týkají případů spadajících do doby starších zásobovacích předpisů, je předmětem prvního dodání obilí dle úředního přidělu a tedy správní stránka zásobovací agendy, podobně je tomu u druhého rozhodnutí. Třetí rozhodnutí týká se státního hospodaření sklizní bramborů 1920, ve prospěch státu vesměs zabavenou, při čemž byl pomocným orgánem státu Státní obilní ústav se svými zmocněnci (§ 1, 5, 6 a 21 nař. čís. 520/20). V tomto případě jde však o uvolněný již obchod obilím a distribuci jeho jisté části mezi nezáměrné obyvatelstvo, kterou distribuci prováděly po stránce správní v podstatě státní úřady, po stránce obchodní obchod, zvláště Centrokooperativ se svými komisionáři, kteří vystupují již obchodně a tedy samostatně ve smyslu obchodního zákona.

Čís. 3561.

Tím, že řidič vojenského auta, porušiv služební předpisy, podnikl jízdu »na černo«, nezbavuje se vlastník auta (vojenský erár) ručení za